

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.—
Pe 3 luni . . . 7.—
Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și
străinătate:

Pe un an . . . 40.— franc

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zefirului Nr. 10

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Lee
deschis costă șirul 20 ml.
Manuscrisurile nu se în-
cepesc.

Situațiunea externă și cabinetul Brătianu.

Paris, 19 Ianuarie.

Guvernul prezidat de d. Ion I. C. Brătianu, guvern care sintetizază vigoarea, energia și conștiința națională, a fost primit de *opinia europeană* cu simpatii unanime. Marele ziar francez dedică dlui Brătianu articole elogiatoare, cari se disting prin obiectivitatea lor și printr-o cunoștință destul de aprofundată a situațiunii din țară. Presa de azi dimineață și de azi după amiază salută cu adevărată bucurie venirea la putere a energicului șef al partidului național-liberal. De altfel primirea favorabilă ce o întâmpină cabinetul Ion I. C. Brătianu nu se mărginește la presa franceză. Ziarele italiene, engleze și germane au publicat și ele articole sau analize prin cari d. Brătianu și valoroșii săi colaboratori sunt salutați cu încredere și simpatie. Opinia statelor amice din Balcani: Serbia și Grecia, de asemenea își manifestă încrederea în noul cabinet cărui suveranul și opinia românească i-au confiat destinele României.

Să examinăm și noi, cu obiectivitatea care convine cronicarului imparțial, raporturile noului guvern român cu concertul internațional.

Personalitatea șefului noului cabinet, energia sa, experiența sa deja încercată ca om de stat sunt garanții sigure că *politica externă a României va fi energică, cuminte și conștientă*. D. Brătianu a preferat totuși să ia portofoliul războiului. Aceasta nu însemnează însă că ministerul afacerilor străine,

care a primit în d. Porumbaru un titular cu experiență politică și destulă autoritate, va fi cu totul lipsit de direcțiunea d-lui Brătianu. Negreșit că răspunderea situațiunilor dificile și a actelor mari și decisive va fi în primul loc a șefului guvernului, care este secondat de adevărate capacități politice.

Dacă d. Brătianu a preferat să-și atribue ministerul de război, a făcut-o spre a prezida și a veghea la *desăvârșirea reorganizării și sporirii armatei române*. Distinsul șef al partidului liberal va profita de experiența campaniei de astă vară spre a realiza o sumă de îmbunătățiri cari sunt necesare și spre a umple unele goluri din organizațiunea militară, goluri pe cari d. Brătianu a fost primul a le remarca. Sigur că d. ministru de război va întreprinde o mare operă de sporire a contingentelor și de perfecționare și complectare a armamentului.

Această operă de întărire a forțelor noastre militare, pe care țara și străinătatea o așteaptă dela d. Ion I. C. Brătianu, va avea o *influență binefăcătoare asupra politicii internaționale*. România este arbitra situației din Balcani — a dovedit-o de două ori în cursul anului 1913 — și este *gardiana păcii în Orient*. Echilibrul balcanic se reazămă pe umerii puternici a tânărului dar valorosului stat român. Iar adevărata garanție a acestui *echilibru*, a acestei păci, este *armata română*. D. Brătianu a făcut un act de înaltă politică rezervându-și în această epocă de continue crize europene, portofoliul războiului, care în prezent câștigă o importanță deosebită.

Existența unei armate române mari și puternice, gata de a intra în foc cu forțe ase-

menătoare acelor unei adevărate mari puteri, va da, într'adevăr, de gândit unei anumite puteri balcanice, care nu a renunțat la revizuirea păcii dela București. Echilibrul balcanic stabilit astăvară în capitala României cu concursul așa de nobil al d-lui Ion I. C. Brătianu, va avea în noul ministru de război un gardian vigilent, iar România un conducător energic și devotat marilor interese ale țării și ale românismului.

Concluziunea logică din aceste constatări este că noul cabinet român, bazat pe o armată a cărei perfecționare o va conduce însuși președintele consiliului miniștrilor, va veghea ca echilibrul balcanic, stabilit în profitul păcii europene și consacrand *hegemonia morală* a României, să nu fie turburat. În acest scop d-nii Brătianu și Porumbaru vor cultiva, fără îndoială, bunele relațiuni de amicitie și înțelegere cu cele două puteri balcanice ale căror interese externe concordă cu ale noastre: cu *Serbia și Grecia*.

Energicul și patrioticul șef al noului guvern român însă va merge și mai departe, croind calea spre mărirea și gloria României! Cunoaștem îndeajuns calitățile d-lui Brătianu spre a spera dela d-sa o politică externă în stil mare, o politică adânc conștientă de marile interese ale națiunii. Noul cabinet, cu o energie virilă, se va angaja, fără îndoială, într'o politică cuminte, cumpănită, dar totuși *energică și întreprinzătoare*. D-nii Brătianu și Porumbaru vor ști, fără a turbura câtuși de puțin bunele raporturi cu Austro-Ungaria și Bulgaria, să asigure României amicitiiile și înțelegerile externe de cari are absolută nevoie și fără de cari statul ro-

Momente din viața Regelui Carol.

— Culese și traduse după Memoriile Regelui. —
De Ion Scurtu.

Lupte în fața Vidinului. — Un regiment viteaz. — Anul 1878. — Armistițiul și condițiunile României. — Domnitorul către tatăl Său. — Pentru jertfele războiului. — O cetățuie de stânci. — România își apără drepturile de aliat. — Vidinul impresurat de trupele române. — Biruințele dela Smârdn și Ainova. — Țarul și guvernul rusesc pretind Basarabia! — Protestările României. — Amenințări muscălești. — Conte Ignatiev în București. — O scrisoare a țarului. — Domnitorul își apără țara și moșia.

30 Dec. (11 Ian.) Sosește vestea că trupele românești au ocupat localitatea Nazir-Mahala din fața Vidinului, după o luptă crâncenă.

În ziua de 28 Dec. (9 Ian.), colonelul Lecca făcuse o recunoaștere a pozițiunilor vrăjmașului la Nazir-Mahala și Vitbol, constatând că erau ocupate de infanterie și câteva tunuri. După ce luase dispozițiile de atac împotriva ambelor localități, în dimineața zilei de 29 Dec. (10 Ian.) brigada întâi a diviziei întâi înaintă contra vrăjmașului pe înălțimile dela Seglița. A doua brigadă înconjură flancul drept al vrăjmașului, pe când artileria diviziei se așeză pe dealuri și bombardă cele două sate. Lupta ținu două ceasuri; apoi Turcii observară mișcarea de înconjurare și se retrăseră în cea mai mare

grabă, temându-se că li se va tăia drumul. Românii, cari ocupară îndată pozițiunile dela Nazir-Mahala și Vitbol, găsiră acolo multe munițiuni, corturi și haine părăsite de vrăjmaș. Trupele din Vidin acoperiră retragerea Turcilor, dar scopul fu atins, căci Românii rămăseră stăpâni pe pozițiuni și astfel tăiară vrăjmașului putința de-a împiedeca dinspre miazăzi asediul cetății Vidin.

31 Dec. (12 Ian.) Înainte de amiază domnitorul conferă „Steaua României” regimentului al 13-lea; drapelul regimentului primește decorația cu deosebită solemnitate în sala tronului. Domnitorul adresează deputațiunii regimentului aceste cuvinte:

„Regimentul al treisprezecelea s'a învrednicit, prin bravura sa, de cea mai înaltă distincțiune. „Steaua României” pe drapelul vostru vă va aminti de-a pururea, că dorobanții Iașilor și Vasluiului au fost cei dintâi cari au dat piept cu dușmanul. În ziua de 27 August am avut prilejul să admir vitejia voastră, pe care niciodată nu o voi uita. Întoarceți-vă acum în a doua capitală a României, care poate fi mândră de voi! Trăiască bravul regiment al treisprezecelea!”

Trupele românești au impresurat Vidinul aproape cu desăvârșire, totuși comandantul Izet Pașa a respins propunerea de capitulare.

În pragul Anului-Nou, domnitorul adresează depeși de felicitare împăratului Alexandru, marele duce Nicolae, celorlalți mari duci, prințul Gorceacoff etc.

1 (13) Ian. 1878. Din pricina unei răceli, dom-

nitorul e nevoit să stea în casă, primind aci felicitările de Anul-Nou. Răspunsurile împăratului Rusiei și ale marilor duci la telegramele de felicitare ale domnitorului sunt cât se poate de cordiale.

Prințul Gorceacoff spune în telegrama sa: „Să nădărdim că Atotputernicul ne va ajuta să ducem la bun sfârșit opera, la care Alteța Voastră a luat o parte atât de glorioasă!” Generalul Todleben răspunde din cartierul general al principelui moștenitor: „Pentru mine amintirea Plevnei e nedespărțită de persoana Alteței Voastre; — generalul își încheie telegrama de felicitare cu aceste cuvinte: „Dumnezeu să Vă îngăduie a culege roadele ostenelelor Voastre”.

2/14 Ianuarie. Domnitorul trimite pe colonelul Arion la Cartierul general rusesc în Cazanlâc, să ia parte la tratativele de armistițiu. Guvernul român a dat colonelului următoarele instrucțiuni:

1. Până la încheierea păcii definitive, cetățile Nicopole, Rahova, Lom Palanca și Vidinul cu tot malul Dunării între ele, să rămână ocupate de trupele românești.

2. Să se deolare o deplină și formală recunoaștere a independenței României.

3. Cetățile turcești de pe malul drept al Dunării, dela Adakaleh în apus până la gurile din răsărit să fie dărimate.

4. Toate brațele Dunării, împreună cu brațul Sf. Gheorghe, să se dea înapoi României, potrivit vechilor drepturi românești.

mân ar risca să rămână în aceeași izolare pe care am constatat-o iarna trecută când cu chestuinea Silistrei... Toată opinia românească așteaptă dela noul cabinet, care se ilustrează printr-o energie virilă, o politică externă de reale progrese morale și cuceriri diplomatice.

În orice caz atât Orientul cât și puterile apusene pot să se felicite că România, gardiana păcii și purtătoarea civilizației latine, a primit un guvern solid și conștient de misiunea istorică strălucită ce-l așteaptă. Creditul ce opinia europeană îl dă cabinetului

Brătianu este mare. Suntem siguri că această încredere va fi curând justificată când noul minister va trece la acte.

Cât ne privește pe noi Români, trebuie să aclamăm, cu toții, cu simpatie, cu entuziasm chiar, noul cabinet al liberalismului și al democrației române, condus de marele urmaș al aceluia care a pus o piatră angulară la construcția statului român. Sperăm că politica externă a țării va fi condusă pe calea onoarei, a patriotismului profund și luminat, spre mărirea și gloria statului și a națiunii. **Ș.**

Ședințele comitetului.

Clipele decisive.

Arad, 22 Ianuarie.

Până în clipa în care scriem aceste rânduri știm numai, că ședințele comitetului nostru național, la Budapesta, s'au continuat încă și azi înainte și după amiază. În conștiința epocalei gravități a momentului, e neîndoios că membrii comitetului examinează cu extremă rigoare vastul material al tratativelor și că în hotărârile ce se vor lua ei doresc cristalizarea unei atitudini unitare a comitetului.

Au avut loc discuții pasionate, menținute la un nivel frumos, și într-o atmosferă, în care vibra tonalitatea tragică, solemnă a momentului istoric. Membrii comitetului sunt cu toții pătrunși de răspunderea ce se leagă de fiecare cuvânt spus în firul discuțiilor. Ei simt că de ținuta, de înțelepciunea și prevederea lor atârnă soarta unui neam, viitorul și fericirea unui popor.

Indemnurile programului nostru național dela 1881 ard vii în conștiința tuturor, — și înțelegem cât de dificilă poate să fie problema unei nouă și epocale formulări a tradiționalului nostru crez politic, când atât de rar îi îngăduie providența omului să se înalțe deasupra nesiguranței vremilor și să deslușească din taina lor ceea ce poate și tre-

buie să fie esențial în dezvoltarea firească, nestânjenită, a unui popor, care nu poate să renunțe niciodată la misiunea lui istorică...

Cât de adânc, cât de amețitor s'a căscat abizul între două lumi de aspirații antagoniste; cât de prăpăstios s'au diferențiat două concepții, atât de repulsive în tendința lor, atât de deosebite ca origină și caracter — și cât de anevoioasă, aproape incomensurabilă poate să fie opera unei nivelări, unei reapropieri, în timp, în spațiu și în suflăte, a două sfere de aspirații, distanțiate azi până în extremul unei veșnice instrăinări.

Și iată că acelaș destin inavuuabil, ale cărui capricii ne pregătiseră toate premisele unui conflict tragic, înfiorător, — vine azi să prefacă în silinți aproape vertiginoase, cu deplasări de interese vitale și cu acordarea lor în alte conjuncturi continentale, întregă atmosfera urilor seculare dintre un neam turanic și unul latin, îndulcind austeritatea ei cu razele unui viitor de aspirații armonice.

Spiritele marilor precusori ale aspirațiilor noastre: Mihai, Inocențiu-Micu, Horea, Lazar, Maior, Șincai, Iancu, Bărnăuțiu, Mureșan, Șaguna, Raț, Bunea — ard ca focuri sacre pe înălțimile trecutului nostru... lumina lor înalță conștiințele noastre și ne povă-

țuiește să fim tari, irepugnabili, în aceste clipe decisive, în cari începe să se lămurească un început de biruință în senzul energiilor de aur ce ei au sacrificat întru afirmarea voinței istorice a neamului românesc.

Bălciul de patimi, ce asaltează cu glasurile-i stridente solemnitatea momentului, să nu ne rătăcească. Tari vor fi ceice știu să se ridice deasupra patimilor, a prejudecăților și a intrigilor ieresponsabile, și pot să înțeleagă, acolo, — pe pedestalul misiunii epocale ce soarta le-a desemnat, — care este adevărul și care minciuna.

Reprezentanții noștri vor sta până în sfârșit, cu fruntea înălțată, în fața celor ce vin să grăiască în numele aceleiaș necesități istorice și vor ști să afirme pe deplin demnitatea unui popor. Chiar dacă înțelegerea guvernului va rămâne mai pe jos de înțelesul acestei necesități și va încerca, în ultima clipă, slăbiciunea unei inconsecvențe, — reprezentanții poporului românesc din Ungaria vor ști să se conformeze numai și numai mandatului mare ce istoria le dă. Ei vor refuza mâna minciunii și vor da mâna numai cu adevărul.

Vor putea atunci să privească cu conștiința împăcată în fața urmărilor, — ori care ar fi ele!

Ședințele de azi.

Azi după amiază la orele 6 am primit dela corespondentul nostru din Budapesta această depeșă laconică:

Discuția s'a continuat azi înainte de amiază în palatul Clotilda. Ședințele durează încă și acum, după amiază, când vă depeșez. Au vorbit azi dd. Dr. Valer Braniste, Vasile Goldiș, Dr. Ștefan C. Pop, Dr. Iuliu Maniu și Octavian Goga.

Hotărâre încă nu s'a luat.

Asupra discuțiilor se respectă cea mai strictă discreție și, în consecință, sunteți autorizați a desminti toate comunicatele ziarelor ungurești.

Imprejurarea că discuțiile se întind atât de mult, dovedește numai gravitatea momentului și preocuparea serioasă a comitetului.

Decursul ședințelor de până acuma.

Budapesti Hirlap dă asupra ședințelor de până acuma amănunte interesante, deși ele nu

5. România să primească o sută de milioane de franci despăgubire de război, iar până la plata lor trupele românești să țină ocupate cetățile Nicopole, Rahova, Lom-Palanca și Vidin.

În sfârșit, dacă plenipotențiarul României nu va fi admis la tratativele de armistițiu și de pace, colonelul Arion va trebui să protesteze și să declare nule și neavenite toate hotărârile privitoare la România, dar luate fără de colaborarea ei directă.

— Cifra despăgubirii de război este atât de mare, pentru că trebuie să acopere: cheltuielile mobilizării și întreținerii armatei; despăgubirile orașelor bombardate și proprietarilor de vase capturate în porturile românești; fondurile de pensii pentru răniți și pentru văduvele și orfanii celor morți; completarea materialului de armament și de căi ferate uzat; întreținerea și retrimiteră prizonierilor.

Domnitorul scrie în aceeași zi tatălui Său: „Scrisoarea ta atât de dragă, pe care am primit-o la Turnu-Măgurele, pe când mă întorceam din Bulgaria, m'a bucurat cu atât mai mult, cu cât am înțeles din ea cât de viu a fost interesul tău pentru peripețiile acestui crunt război și cât ai fost de mulțumit cu rezultatele lui. De acuma independența României este asigurată. La sfârșitul lui August, când trecu Dunărea cu oastea mea, multă lume clătina din cap și se va fi gândit că poate vom primi o lecție strașnică pentru îndrăzneala noastră; chiar și în sfatul de război, pe care-l ținu în seara din urmă, la Cu-

rabia, se ridicară multe voci să ceară amânarea intrării noastre în Bulgaria, — dar eu închisei discuția și hotărâi ca toată armata să treacă Dunărea a doua zi... Simțeam atunci pe deplin răspunderea pe care mi-o luam; aveam însă credința în Dumnezeu și în tânăra mea oștire, la dezvoltarea căreia lucrasem unsprezece ani și de care eram convins că va răspunde așteptărilor mele. Astăzi am ajuns acolo, unde vroiam să ajung: am dovedit Europei că am făcut din România ceva! — Acum încep alte lupte, pe terenul diplomatic, și nu știu dacă vom fi tot atât de norocoși! Înțelegerea noastră cu Turcia, care va căuta să ne câștige prietenia, poate întâmpina prea puține dificultăți; mai greu ne vom înțelege cu Rusia, de care ne temem că va pretinde să-i dăm înapoi județele basarabene. Până acuma nu ni s'a vorbit nimic de asta, însă avem cuvânt să ne credem că ni se vor face propuneri. Aceste propuneri ar stârni o rea impresie în țară și ar compromite mult ceea ce am dobândit până-acum. Nădăjduim mereu că Rusia, după ce am luptat alături de ea, nu va mai reveni asupra unui lucru, pe care poate l-a plănuțit la izbucnirea războiului.

4/16 Ianuarie. „Monitorul oficial” publică legea votată de cameră și senat pentru pensiunile ofițerilor, subofițerilor și soldaților cari au devenit invalizi în război și ale văduvelor și orfanilor rămași pe urma vitejilor morți. Ofițerii invalizi își vor primi leașa mai departe, deasupra văduvelor și orfanilor minori, subofițerilor,

caporalii și soldații invalizi vor avea pensii anuale de câte 360, 300 și 240 lei.

— Marele Duce Nicolae depeșează din pasul Șipca, mulțumind perechei princiare pentru felicitațiile de anul nou și adăogând: „Urez ca noul an să aducă României și domnitorului Său toate binefacerile păcii, pe care au pregătit-o jertfele războiului; Dumnezeu să binecuvinteze cât mai curând opera ce ne zace la inimă!”

— Impotriva cuibului de stânci al cetății Belogradic, la cincizeci de kilometri spre sud de Vidin, un batalion și un escadron românesc cu două tunuri porniseră din ziua de 24 Decembrie (5 Ianuarie), aceste trupe se așează în satul Rușințe ca să observe cetățuia și în curând regimentul trei de dorobanți puse stăpânire pe localitățile Osmanli și Lagovce din nord. Patru zile mai târziu, la 28 Decembrie (9 Ianuarie) brigada colonelului Cantili ajunsese în fața Belogradicului. În ziua de 30 Decembrie (11 Ianuarie), aceste trupe făcură o puternică recunoaștere în contra cetățuiei, care fu bombardată trei zile. Un asalt asupra cetății nu-i cu putință, căci natura, prin pereții de stânci, a făcut-o inexpugnabilă. Tinta trupelor române este numai să închidă garnizoana turcească între zidurile cetății, tăindu-i legătura cu Vidinul.

6/18 Ianuarie. Domnitorul scrie Tatălui Alexandru, aducându-i aminte asigurările pe cari a fost fericit să le primească din însăși gura împăratului: — „asigurări generoase, cari au pentru țara mea o valoare mult mai înaltă...”

pot fi controlate. Dacă le reproducem totuși, o facem pentru a ilustra felul în care acest ziar guvernamental judecă pe unii membri marcanți ai comitetului nostru național:

La începutul ședinței de alaltăieri, — spune corespondentul lui „Budapesti Hirlap” — mai mulți înși au pus întrebarea dacă pot să participe la ședințe și bărbați conducători nemembri în comitet. Președintele, d. Gheorghe Pop de Băsești a declarat, că dsa n'are nimic de obiecționat, dar d. avocat Emanuel Ungurian din Timișoara n'a aderat la această propunere și în consecință comitetul a decis că la ședințe pot participa numai membrii comitetului. Comisia a trecut apoi la desbaterea în merit. Întâi s'a cetit primul decis al comitetului, prin care se autorizează tratativele cu primul-ministru, apoi s'au cetit pe rând sumarele consfăturilor comisiei de trei și ale celei de zece.

După cetirea sumarelor d. Dr. Valeriu Branisce, raportorul comisiei de trei, într'o vorbire mai lungă, a arătat greutățile ce s'au ivit în cursul tratativelor cu contele Tisza și, la sfârșit, a cetit punctele asupra cărora s'a realizat acordul cu primul-ministru, recomandându-le călduros spre primire.

După d. Dr. V. Branisce, a luat cuvântul d. Octavian Goga. Dsa a vorbit contra primirii pactului.

Ieri, Mercuri, la ora 10 a. m. discuțiile au continuat. Primul orator a fost d. Roman Clorogaru, directorul seminarului din Arad. Dsa a vorbit pentru primirea pactului. D. avocat Dr. Aurel Lazar, din Oradea-mare, a cerut ca în pact să se asigure un ajutor mai mare din partea statului diecezelor românești. D. avocat Dr. Caius Brediceanu, din Lugoj, a vorbit pentru primirea pactului.

La amiazi discuțiile au fost întrerupte, rămânând ca ele să se continue după amiazi, la ora 4.

După deschiderea ședinței de după amiazi primul moment mai important a fost vorbirea dlui Vasile Goldiș, secretar consistorial și directorul ziarului „Românul”. Dsa, într'o vorbire de aproape două ore a cerut cu o vie insistență respingerea pactului.

Deputatul Siriei, d. Dr. Ștefan C. Pop a recomandat primirea pactului.

Al doilea moment mai important al acestei ședințe a fost vorbirea de aproape două ore a dlui Dr. Iuliu Maniu. Dsa s'a nizuț să dovedească comitetului necesitatea acceptării pactului încheiat cu primul-ministru contele Ștefan Tisza, precum și marele folos ce va rezulta pentru Români și Maghiari dintr'o înțelegere pașnică.

După alte multe vorbiri scurte ședința a fost suspendată, rămânând ca discuțiile să continue a doua zi, Joi, la ora 10 dim.

Ieri „Keleti Értésítő” a publicat următorul comunicat:

putere mult mai mare decât tratatele cele mai formale!...”

• Generalul Ion Ohica, agentul diplomatic al României la Petersburg, însărcinat să ducă această scrisoare, va stăruți pe lângă guvernul rusesc pentru admiterea delegatului român la tratativele de armistițiu.

11/23 Ianuarie. După sosirea colonelului Arion la Cazaniac, marele duce Nicoale depeșează Domnitorului:

„Îți mulțămesc pentru scrisorile încredințate colonelului Arion. Eu propun Turcilor numai bazele esențiale ale păcii, cari mi s'au trimis din Petersburg și unde interesele românești n'au fost uitate. Dacă vom ajunge la încheierea armistițiului, Îți voi comunica imediat dispozițiile lui, precum și punctele ce vor avea să ocupe trupele Tale. Pentru detaliile condițiilor de pace și negociațiilor viitoare, adresează-Te la Petersburg, eu nu le cunosc.”

Această telegramă liniștește întru câtva guvernul român. Totuși ministrul de externe Co-

Azi, Mercuri, membrii comitetului național român au continuat discuțiile începute ieri (Marti) asupra rezultatului schimbului de vederi ce a avut loc între comisia exmisă din partea partidului și între primul-ministru. Discuțiile, cari au ținut până seara târziu, în primul rând s'au urmat asupra prezentării materialului foarte bogat al tratativelor. Discuțiile în merit au început abia azi la amiazi. S'au rostit mai multe discursuri în chestia pactului. Membrii comisiilor cari au condus tratativele au dat explicații amănunțite. *Și în ședința de azi a domnii cea mai deplină înțelegere în toate chestiile principiare.* Hotărâre nu s'a adus încă în ședința de azi. Continuarea discuțiilor a fost amânată pentru mâine la ora 10 dim., când probabil se vor termina discuțiile iar comitetul va decide definitiv asupra atitudinii comisiei exmise.

Campania în țară.

Din Comorn i se telegrafiază lui „Magyar Kurir” că membrii comitetului municipal al orașului liber regesc Comorn în ședința publică ținută ieri, Mercuri, după amiazi, *cu mare însufleșire, au acceptat moțiunea propusă de reprezentantul Dr. Coloman Szabó contra pactului cu Românii.*

Din Cluj i se comunică unui ziar litografiat: Ieri, Mercuri, comitetul municipal al orașului Cluj a primit în unanimitate moțiunea propusă de Dr. Ștefan Apáty, care moțiune va fi trimisă ambelor camere ungare.

Moțiunea declară de păgubitoare tratativele cu Românii și pretinde mai bine *fortificarea militară a pasurilor ce duc în România precum și dislocarea unui număr potrivit de regimente ungurești în Ardeal; mai ales pentru observarea frontierei ardelenice să se ordoneze înființarea unui corp de armată iar localitățile Zlatna, Câmpeni și Lăpușul-unguresc să fie provăzute cu garnizoane compuse din batalioane ungurești.*

La sfârșit, moțiunea — care a fost trimisă tuturor municipalităților din țară — roagă municipalitățile din țară să ceară și ele *urgenta fortificare a Ardealului.*

Presa maghiară.

Continuă în mare parte aceeași campanie stridentă. În frunte merge Pesti Hirlap, Pesti Napló și Népszava.

E caracteristic articolul ziarului socialist Népszava, articol intitulat *Dosák kellenek, nem Horák és Jankuk* (Sunt necesari oameni ca Doșa, nu de cei ca Horea și Iancu.) Népszava pretinde că partidul nostru a renunțat la sufra-

giul universal, la libertatea de presă și la programul său democratic, tăvălindu-se în același mocirlă cu contele Tisza. Pe membrii comitetului îi numește mercenari.

Pesti Hirlap, care, după cum știm, fabrică din profesie „senzațiile”, plasează intriga, că dintre episcopii români numai mitropolitul Mețianu și Mihali și episcopii Papp și Hossu sunt pentru pact, în vreme ce episcopii Radu, Frențiu și în deosebi Cristea sunt cu trup și suflet împotriva pactului. Spune apoi că pactul se face la dorința primului ministru Brătianu al României. Contele Czernin, Brătianu, contele Tisza și comitetul sunt în legături permanente.

Firește, sunt toate aceste pure năseociri. Adevărul e că episcopatele române au toată încrederea în comitet, apoi că România dorește în chip firesc o situație mai favorabilă dezvoltării noastre.

În *Világ*, contele Andrássy face declarația, că „pactul duce la prăpădul ungurimei din Ardeal... Românii vor primi deocamdată daruri mai puține, dar ei înțeleg că mai târziu vor treptat mai multe... Artișoca se mănâncă frunză de frunză. — așa vor mânca Românii pe Ungurii din Ardeal, frunză de frunză”.

Az Ujság, ziarul tizaist, e intrigat de împrejurarea, că ședințele comitetului nu se mai termină. Comitetul justifică astfel vorbirea de dăunăzi a contelui Apponyi, iar nu pe Tisza. Prea își reliefează comitetul importanța de corporație naționalistă.

La alt loc al ziarului, se pretinde că Românii i-ar fi cerut contelui Khuen-Héderváry 15 mandate cu ocazia alegerilor din 1910. Neprimind numai asigurări pentru 12 mandate, pactul electoral a esuat și Românii au putut să alege numai 5 deputați.

Minciuna asta știm că a fost de multeori demontată în chipul cel mai categoric, de însuși contele Khuen-Héderváry și de mai mulți membri ai comitetului nostru național.

În *Budapesti Hirlap* răspunde la loc de frunte sefredactorul ziarului d. Rákosi, care a fost chestionat asupra atitudinii sale din partea contelui Batthyány Tivadár, care a publicat ieri o scrisoare deschisă în ziarul kossuthist *Magyarország*.

Contele Batthyány, care după cum ne aducem aminte cu totii, e nărintele spiritual al „moderaților” și în special al dlui Emil Babes, cerea în articolul din *Magyarország*, ca Rákosi să se opună din răspuneri încercării de „a se da unei rase, unei naționalități singuratiche privilegii culturale în paguba culturale naționale”, maghiare.

Contele Batthyány spune că e aplicat să admită din partea-i următoarele drepturi: Drepturi politice egale tuturor naționalităților, înmărtirea circumscrințiilor electorale fără considerare la naționalitate și confesiune, participarea activă a poporului în camera magnatilor, administrate imparțială și dreaptă, instructie în limba maternă în clasele elementare inferioare.

În fața acestor constatări ale contelui Batthyány, Rákosi răspunde că contele Tisza nu va face nici odată concesii atât de vaste Românilor. Dovadă: declarațiile făcute ieri în cameră din partea contelui Tisza. (Vezi mai jos. N. R.) Rákosi promite apoi că își va arăta părerea după ce va cunoaște conținutul pactului. În calitate de președinte al societății pentru magharizarea ținutului de dincolo de Dunăre D. M. E., Rákosi a convocat congresul numitei societăți, pentruca să-și fixeze atitudi-

gălniceanu trimite agentului diplomatic al Rusiei la București o notă, constatând că România a declarat Turciei războiu de-a dreptul și astfel și-a proclamat chiar de atunci neatârnamarea. Armata română a trecut Dunărea nu numai la dorința specială a Cartierului general rus, ci și a guvernului imperial; calitatea de *aliat* i s'a recunoscut întotdeauna, la începutul războiului ca și pe câmpul de bătăie, unde și-a îndeplinit datoria cu tot devotamentul, precum mărturisesc repetite declarațiuni solemne ale împăratului, ordinele de zi și alte documente oficiale ale marelui duce Nicolae, generalissimul armatei rusești! Această calitate de *aliat*, pe care armata română a avut-o în timpul acțiunii militare, nu i se poate lua nici în cursul tratativelor diplomatice: România are dreptul și datoria să ia parte la negocierile de pace, precum a luat parte la bătălii, iar guvernul român crede că a fost la mijloc numai o scăpare din vedere, explicabilă în toiu prea multelor sarcini ale Cartierului general rus... (Va urma.)

Rétay și Benedek

Intreprindere industrială de artă bisericască, sculptare de amvone, și altare și statui, — aurre și decorare de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 95. (saját ház)

În atelierul nostru se execută: altare amvone presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesari la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se rnovoează. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrâte artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

nea în fața pactului cu România. În acest punct se conformează dorinței ce a arătat contele Batthyány.

Declarațiile contelui Tisza.

— Ședința de ieri a camerei. —

Legea de naționalitate — o ruină.

În ședința de ieri a camerei ungare, timpul de după amiază a fost întrebuințat pentru motivarea interpelațiilor înalțate și pentru răspunsurile la aceste interpelații. Între ministrul Balogh și deputatul Polonyi s'a dezvoltat un scurt duel în chestiunea cauzei ziarelor. Ștefan Bottlik și-a motivat interpelația în chestia afacerii Gerő-Lehel, iar Aladár Székely a denunțat abuzul, ce l-ar comite primpretorele din Petroșeni Vasile Ianza, confiscând în cercul său exemplarele ziarului săptămânal „Bányamunkás”.

Evenimentul politic — de-o foarte mare importanță — a ședinței de ieri a fost însă interpelația deputatului din partidul popular, Anton Beszkid, în chestiunea ruteană și cea românească. Răspunzând contele Tisza, a precizat în termeni concizi atitudinea sa față cu aceste chestiuni.

Deputatul Beszkid zugrăvește în legătură cu procesul ce decurge în Sighetul Marmăției, împotriva Rutenilor „schizmatici”, situația mizeră și stările iperbalcanice, în cari e silit să trăiască poporul rutean.

Desaprobă, că pentru desbaterea procesului Rutenilor a fost delegată curtea de apel din Debretin, a căror membri nu cunosc limba acuzaților și însuș talmaciul aplicat nu cunoaște bine limba ruteană.

Interpelantul vorbește apoi de tratativele cu România și atrage apoi atenția primului-ministru, că nu e bine să pornească lavina, căci nu va mai putea-o opri. Întreabă ce daruri vrea primul-ministru să le acorde Românilor, cari nu sunt reprezentați în comitet?

Adresează primului-ministru următoarea interpelație:

E aplicat d. prim-ministru să sisteze procedura penală împotriva tuturor acuzaților, cu excepția agitatorilor?

E aplicat d. prim-ministru să scoată din vigoare articolul de lege XLIV din 1868 și să prezinte camerei o nouă lege, conformă intereselor statului ungar, care lege să fie obligatoare, dreaptă și echitabilă față de toți cetățenii ungari, fără deosebire de rasă și limbă?

E aplicat d. prim-ministru, ca în interesul îmbunătățirii stărilor triste din ținuturile locuite de Ruteni, să ia pe cât e posibil de urgent, măsurile necesare de ordin cultural și economic.

Primul ministru, contele Tisza răspunde imediat și declară că deputatul Beszkid, zugrăvind în culorile cele mai negre stările mizere și neglijate din nordul Ungariei, nu s'a cugetat, de sigur, că face prin aceasta un serviciu acelor cari pervertesc interesul procesului Rutenilor în mod tendențios și se folosesc de el ca să discreteze și să defaime națiunea ungară. Recunoaște că stările din nordul Ungariei, din cauza situației geografice, nu sunt favorabile. Respinge afirmația ca aceste stări ar fi mai rele și decât în Balcani, căci în Rusia, în multe localități, sunt stări și mai anticulturale. În Duma rusească, de sigur, nu cutează nici un deputat să vorbească în tonul întrebuințat de deputatul Beszkid. Primul ministru își exprimă toată revolta față de cutezanța deputatului Beszkid de a vorbi astfel în parlament și de a aduce în discuție un proces care e în curs.

Primul ministru declară mai departe că delegarea curții de apel din Debretin s'a făcut în baza legii existente. Regretă că judecătorii nu se străduiesc în timpul lor liber să învețe și limbile vorbite de celelalte popoare din Ungaria. Promite, că dacă va trăi și va rămâne încă în fruntea guvernului se va îngriji ca autoritățile din ținuturile locuite de naționalități, să cunoască limba acestora.

Chestia românească.

Privitor la observările făcute de către deputatul interpelant asupra tratativilor cu Ro-

mâni, primul ministru declară că nu voiește să se mai extindă asupra acestei chestii, după ce a făcut declarații pe larg abia în zilele trecute, și speră, că în cel mai apropiat timp va fi în situație să descopere în fața camerei și a opiniei publice a țării toate amănuntele.

Observă că el nu voiește să pornească lavina, ci voiește chiar să oprească lavina, care e deja în mișcare. (Vii aprobări în dreapta. Ilaritate în stânga).

Primul ministru declară că dorește să oprească lavina nu prin un pact, un contract sau vre-o înțelegere, ci prin lămuriri; să o oprească străduindu-se să-i liniștească și să-i convingă pe naționaliști, că interesele culturale și materiale ale rasei lor se pot cultiva și promova cu mult mai bine, dacă renunță la străduințele lor politice de ordin național. (Aprobări în dreapta).

Membrilor partidului național român le pot pune în vedere, numai ceace le stă la dispoziție tuturor cetățenilor nemaghiari ai acestei țări. Problema e, ca Români, făcând să dispară neînțelegerile și abandonând atitudinea lor care provoacă neîncredere, să aibe simțământul comunității, simpatie și încredere care să le asigure simpatia noastră față de străduințele lor culturale și materiale. Grație simpatiilor noastre poporul rutean cel loial și credincios, se bucură de sprijinul cel mai larg, în ce privește străduințele sale culturale și materiale.

Legea de naționalitate.

Primul ministru declară apoi, că nu e aplicat să ia o ingerință în procesul Rutenilor în afară de sfera lui de activitate. Privitor la întrebarea a doua din interpelație, spune că articolul de lege XLIV din 1868 a fost în unele privințe modificat prin legi aduse mai târziu, iar dispozițiile nemodificate, în partea lor cea mai mare, n'au fost executate și nici nu se pot executa. Chestia aceasta e foarte delicată, dar eu nu voiesc să o evit cum era moda până acum. Unele dispoziții ale acestei legi trec mult peste cadrele, cari s'ar putea uni cu pretențiunile statului unitar maghiar, și trec în foarte multe privințe chiar și peste cadrele cari se pot acorda cu cerințele unei administrații moderne. (Aprobări în dreapta). De aceea le-am și spus îndată la început naționaliștilor români, cu cari am tratat, să nu aștepte dela mine punerea în aplicare a dispozițiilor încă neschimbate, dar învechite, ale articolului de lege XLIV din 1868. Aceasta e o stare care nu trebuie să o ascundem, ci să o recunoaștem pe față și cinstit. (Vii aprobări și aplauze în dreapta).

Normarea chestiunii de naționalitate prin o nouă codificare nu e corespunzătoare.

Primul-ministru declară că nu e corect ca chestia de naționalitate să fie codificată și debătută în cameră ca o chestie scoasă din mersul și cadrele norma'e ale vieții de stat, ca o problemă deosebită, fundamentală a statului ungar. (Aprobări în dreapta). Sunt de părere însă — a continuat dsa — că singuraticile probleme concrete să fie rezolvite în baza principiilor ce trebuie să ne conducă pe noi toți, fără deosebire de partid, cu bunătațea cea mai largă, cu dragoste frățească și simpatie față de naționalități, dar totodată cu devotament neclintit și neschimbat față de unitatea și caracterul național al statului maghiar. (Vii aprobări și aplauze în dreapta și în centru).

Episcopia de Hajdudorogh.

Reprezentanța orașului Hajdudorogh, dela care și-a primit numirea urgisita episcopie maghiară, s'a adresat primului ministru pe cale telegrafică cu rugarea ca să pună capăt odată și pentru totdeauna tuturor străduințelor, cari tind spre modificarea bulei papale.

Reprezentanța mai declară în rugarea aceasta că, deși au deplină încredere în înțelepciunea și dreptatea primului ministru, își țin de datorie totuș ca să protesteze împotriva oricărei modificări a bulei, a știrbirii teritoriului episcopiei, sau a mutării reședinței într'un alt oraș.

Rugarea aceasta au trimis-o primului ministru, prim notarului Victor Farkaș și primul

primar Elemér Szabó în baza unei hotărâri a reprezentanței orașului Hajdudorogh.

Declarațiile dlui Goga.

D. Octavian Goga a făcut unui corespondent al ziarului *Az Est* următoarele declarații:

— Atitudinea guvernelor ungare față de România din patrie a fost de-a dreptul păcătoasă și eu osândesc acest sistem tradițional al păcatelor. Înțeleg, firește, și pe actualul guvern.

La întrebarea cum înțeleg Românii ideea de stat național maghiar, d. Goga a răspuns:

— Statul național maghiar e o ficțiune de drept constituțional. Recunosc integritatea teritorială a statului și nu mă las rob de nici un principiu separatistic, dar încolo trag în interesul neamului meu toate consecințele principiului național. Părerea mea e, că acel bărbat va servi mai mult intereselor patriei, care în combinațiunile lui politice va calcula nu cu o utopie, ci cu factori reali, vorbind în consecință nu despre un stat național maghiar, ci luând ca principiu fundamental fiinta poliglotă a țării.

Rectificare.

În numărul nostru de ieri, în lista membrilor comitetului s'a cules greșit numele dlui avocat Dr. Cornel Iancu din Arad. Rectificăm aceasta.

Tot aici amintim că la ședințele de azi a comitetului a luat parte și d. Dr. Aurel Vlad, care fusese împiedecat să sosească mai curând.

Ultima oră.

Comunicatul comitetului.

Ședințele s'au terminat.

Se cer lămuriri guvernului!

— Prin telefon. —

La încheierea ziarului corespondentul nostru din Budapesta, — însărcinat din partea comitetului — ne comunică telefonic următoarea hotărâre sumară ce s'a luat azi în cea din urmă consfătuire a comitetului:

Comitetul central al partidului național român întrunindu-se în zilele de 20—22 Ianuarie a. c. a luat în desbatere amănunțită întreg materialul discuțiilor purtate de către delegații săi cu prim-ministrul ungar în scopul de a se găsi mijloacele potrivite pentru stabilirea unui raport normal între poporul român și factorii de guvernament ai statului ungar.

Îvindu-se în cursul desbaterilor necesitatea de a se cere deslușiri mai detaliate dela prim-ministru, comitetul național a decis deocamdată amânarea hotărârii sale definitive.

Delegația comitetului a fost invitată a se pune în legătură cu șeful de guvern, pentru a-i cere lămuririle necesare.

Imediat după primirea acestora, în timp relativ scurt, comitetul național se va întruni, ca reluând desbaterile să aducă o decisiune definitivă.

„Monarhia n'a avut încredere în armata sa”. La o copioasă masă aranjată de clubul independist din cartierul Francisc din Budapesta guralivul și fonful conte Mihail Károlyi a răcnit următoarele fraze de cald patriotism:

Dacă o sută de Apponyi ar fi în parlamentul actual, nici aceștia n'ar putea lupta cu succes contra actualului sistem, dar dacă dv. veți voi, vă veți hotărâ, veți fi în stare să puneți Ungaria în mișcare. În modul cel mai disperat trebuie să privim în fața evenimentelor. Iată, aci avem pactul valah, căruia îi va urma pactarea cu celelalte naționalități.

Noi în casa dreptului milenar vrem și vom men-

ține națiunea suverană independentă — contra ori cui. Iar, dacă ori cine ar cuteza să se atingă fie cu degetul cel mic de aceasta, în cazul acesta se va răscula întreagă națiunea, deoarece avem datoria să ne răsvărim, ni se impune să nu tolerăm să facă cu noi un astfel de joc.

E foarte evident pentru ce e necesară pactarea cu Românii. După evenimentele ce au decurs e un secret public, pentru monarhia n'a îndrăznit să păsească nici contra Muntenegrului. Ea n'a îndrăznit pentru că n'a avut încredere în naționalitățile proprii, pentru că n'a avut încredere în soldații proprii. Văzând, deci, pactul cu Românii e evident, că se tem, tremură din cauza acestor Valahi, pe cari vreau acum să-i câștige.

Faptul acesta este contra cercului nostru de interes; așa e punctul unde nu tolerăm gluma. Asta n'o vom tolera, fiindcă dacă am tolera, atunci mai bine să renunțăm la ideea noastră ca să construim Ungaria independentă.

Acum soarta țării e în mâinile cetățenilor. Iar, dacă Ungaria se va prăpădi, responsabili pentru aceasta vor fi cetățenii țării. Noi ne vom face datoria, dar și dv. să o faceți pe a dvoastre".

Consiliu de miniștri la Budapesta. „Budapesti Tudositó” află, că azi seară, după ședința camerei, membrii consiliului se vor întruni în consiliu sub președinția contelui Tisza. Consiliul va debata chestii curente.

Deputații croați în parlamentul ungar. Se anunță din Zagreb: Clubul deputaților croați delegați pentru parlamentul ungar s'a constituit. Președinte a fost ales Dr. Mazuranici, vicepreședinti: Liuba Gialski și Fuacevici, secretari Dr. Surmin și Manoilovici. Clubul a designat pentru un loc de notar în camera ungară pe Dr. Sergius Budisavljevici.

Noul guvern al României.

— Dela corespondentul nostru special. —

București, 20 Ianuarie.

Guvernul național-liberal al dlui Ioan I. C. Brătianu a intrat Sâmbătă 4/17 Ianuarie în funcțiune, după ce ministrii în aceeași zi la orele 6^{1/2} au prestat jurământul înaintea M. S. regelui, pe deplin sănătos acum. La acest act a asistat și dl Titu Maiorescu ca președinte de consiliu însărcinat cu ducerea la îndeplinire a decretului regal de numirea noului guvern.

Pe Calea Victoriei, deosebit de animată la această oră, și cum temperatura era lină, staționa multă lume în fața palatului, așteptând venirea nouilor miniștri, aclamați la eșire.

Amintim că ultima schimbare de regim cam exact pe același timp s'a întâmplat, acum trei ani, demisionând la 27 Decembrie 1910 guvernul liberal al dlui Ion I. C. Brătianu. A doua zi a venit guvernul conservator al dlui P. P. Carp, remaniat la 27 Martie 1912 pentru aranjarea definitivă a chestiei tramvaielor, atunci a pășit în fruntea guvernului dl Titu Maiorescu. Criza în politica Europei de acum un an provocată de războiul balcanic a impus o nouă remaniere a guvernului conservator: la 14 Octombrie 1912 se formează guvernul de colaborare, prezidat de dl Maiorescu, cu 4 miniștri din partidul conservator, 4 din partidul conservator-democrat, și având ca ministru de război pe dl general Hârjeu, designat de M. S. regele. Acest cabinet a guvernat țara în cursul crizei balcanice, și a avut succesul de a asigura din aceea pe seama României strălucitele succese sancționate prin pacea dela București.

Acest guvern s'a retras, cum a arătat atât de elocvent dl Maiorescu, pentru că își consideră rolul său ca împlinit.

Marti 31 Decembrie cabinetul și-a prezentat demisia, retrăgându-se de bună voie.

Regele, ușor recit, n'a putut decide decât Joi, chemând partidul național-liberal la putere și dând dlui Ionel Brătianu mandat să formeze cabinetul.

Guvernul dlui Brătianu va avea o misiune de o extraordinară importanță, având el să înfăptuiască reforme de urmărire hotărâtoare pentru dezvoltarea viitoare a României, anume: reforma electorală și reforma agrară.

După evenimentele acestui an, mai ales după avântul neîntrecut cu care a pornit în campanie întreagă populația regatului, dovedind prin aceasta o stare de cultură și de maturitate cetățenească nebănuită până acum, — toată lumea politică economică aici despre necesitatea acestor reforme. Numai asupra felului de a le înfăptui diferă păreriile partidelor.

Încontestabil este atâtă că partidul național-liberal chemat acum la putere, este prin structura sa, prin omogenitatea, bunăînțelegerea și disciplina ce îl caracterizează, cel mai bine indicat pentru realizarea marilor reforme ce se impun. Insuși faptul cum au fost relevate acelea de șeful partidului d. Ion I. C. Brătianu sub imediata impresie a acțiunii militare a României, apoi felul cum au fost discutate reformele în comitetul executiv de bărbații de frunte ai partidului, cum au fost unanim așteptate de întreg partidul în congresul ținut la București, cum au fost popularizate în țară prin frumosele întruniri ținute anume cu acest scop la Craiova, Plocești, Focșani, Iași, Constanța, Brăila, toate acestea sunt probe despre o serioasă înțelegere a acestor mari probleme, despre o hotărâită punere la muncă întru înfăptuirea lor, în același timp vedem aci și garanția că deslegarea se va face cu vrednicie și întru binele întreg al statului român.

În vederea acestei opere mărețe ce îl așteaptă, d. Ion I. C. Brătianu și-a constituit cabinetul cu deosebită grijă, căutând a-și asigura concursul tuturor forțelor de toate nuanțele, și de a uni în noul guvern experiența bătrânilor și energia entusiastă a membrilor mai tineri. El însuși, președintele consiliului, e în floarea vieții, la 47 ani, în desăvârșită dezvoltare politică, în plină înflorire a partidului său care îl urmează cu încredere nelimitată.

Despre miniștri de resort găsim următoarele caracterizări scurte:

D. Emil Costinescu, o distinsă înfățișare de patriarh septuagenar, este unul dintre marii industriași ai României și capacitate financiară foarte apreciată.

D. Emanoil M. Porumbaru e foarte bine cunoscut la Viena din timpul retractărilor pentru convenția comercială, conduse de d-sa cu mult tact și pricepere care a arătat pe omul politic erudit în jurisprudență.

D. Al. Constantinescu are, ca mare proprietar, gospodării de model și a fost în cabinetul liberal anterior, excelent ministru de domenii. Fiind la program probleme de interes social și economic, d. Brătianu și-a asigurat colaborarea celor mai bune forțe sub acest raport, în persoana d-ilor Morțun, Radovici și Duca.

Vasile G. Morțun, e caracterizat ca om de țară nobletă sufletească și de extraordinară hărnicie, și care a jertfit o avere în opere de muncă socială și de adevărată democrație. De aceleași principii este călăuzit și d. Al. Radovici.

I. G. Duca, cel mai tânăr, are pregătire de temelnicie extraordinară și mult talent, este o tădejde a țării.

D. Dr. Anghelescu e arătat ca om de știință și ca unul dintre stâlpii și organizatorii de forță ai partidului, d. Victor Antonescu ca financiar și economist din cei mai de seamă.

Probabil dimadins pentru a putea lupta mai iberi pentru reforme, au rămas afară din acest cabinet dnii Ferekide, T. Stelian, C. Stere, Vințilă Brătianu, Missir, Orleansu, C. Banu, Săveanu. Și aceasta este un semn despre tăria partidului național-liberal.

Cor.

Scrisoare din Roma.

Trupe în Albania. — Testamentul cardinalului Rampolla — Tango oprit. — Forțele militare ale Triplei Alianțe și ale Triplei Înțelegeri.

(Dela corespondentul nostru)

Situația în Albania se prezintă iarăși destul de tulbure. Știrile cari circulă la Roma sunt destul de contradictorii și ceea ce se șoptea cu nesiguranță poate azi sau mâine să devie o certitudine, adică Italia să trimită trupe în Albania.

La scutari este acum câte un batalion a fiecăreia din cele cinci puteri cari au intervenit acolo după retragerea trupelor muntenegrene, adică Italia, Austro-Ungaria, Germania, Anglia și Franța. Numai Rusia nu intervenise.

Apropiindu-se momentul când prințul de Wied va debarca la Durazzo, s'a gândit să i-se dea o escortă de onoare și de ... siguranță. Pare că Italia și Austro-Ungaria sunt gata să trimită fiecare câte două batalioane. Chiar și Germania, care este interesată acolo în chip particular, fiind prințul de Wied german, pare că este gata să trimită și ea două batalioane. Celelalte puteri, dacă vor vre-au același drept ca și acestea, în a trimite fiecare trupe de escortă, pentru noul suveran.

Până atunci, atât Italia cât și Austro-Ungaria au trimis câte un încrucisător în apele de sud ale Albaniei ca să menție ordinea. Cele trei puteri ale triplei alianțe, vor trimite vase de război ca să excorteze pe prinț, când acesta va traversa coastele italiene ducându-se la Durazzo. Celelalte puteri vor face, probabil același lucru.

Chestiunea testamentului defunctului cardinal Rampolla, pasionează toată opinia publică italiană.

V'am scris în timp, cum este testament a dispărut, împreună cu cutia în care fusese închis de cardinal.

Autoritățile judecătorești din Roma au pus peceți pe apartamentul cardinalului, și au procedat la o perchiziție în toată regula a camerilor ocupate în viața de dânsul.

După o căutare minuțioasă de trei zile, nu au găsit nici cea mai mică urmă de testament, decât cheita de care era legată o hârtie pe care cardinalul cu mâna sa scrisese că este „cheita dela cutia neagră cu testamentul”, alta nu s'a mai găsit.

Cine a făcut să dispară prețiosul manuscript, a avut motive puternice să o facă, fie de ordin familiar, fie de ordin politico-ecclesiastic, și a avut și curajul să înfrunte un risc foarte mare. Ori cum, i-a reușit pe deplin, și lumea este și mai curioasă și mai intrigată decât la începutul acestei „afaceri”.

Autoritățile ecleziastice din Roma socotesc și ele că noul dans „Tango” este imoral. Ieri, cardinalul vicar a trimis o circulară tuturor parohilor din Roma, prin care li se spune să caute prin toate mijloacele să convingă pe credincioși, că dansul acesta este scandalos, cu toate că se dansează în saloane aristocratice de dame și de gentilomi.

Astfel, încetul cu încetul, se formează o adevărată cruciată contra dansului „Tango”, care este socotit ca imoral, atât de cardinali și de episcopi, cât și de autoritățile civile.

În timp de pace, Germania are 217 regimente de infanterie, în plus 18 batalioane de vânători; 110 regimente de cavalerie; 100 regimente de artilerie de câmp și 44 batalioane de geniu.

La un loc are: 30.833 ofițeri; 642.450 soldați; 152.570 cai.

Austria are (armata comună și landwehr) 178 regimente de infanterie și vânători; 58 regimente de cavalerie; 56 regimente de artilerie de câmp; 30 batalioane de geniu.

La un loc are: 30.150 ofițeri; 383.000 soldați; 75.056 cai.

Italia are 116 regimente infanterie, bersaglieri și alpini; 29 regimente de cavalerie; 36 regimente de artilerie de câmp; 6 regimente de geniu.

La un loc are: 15.176 ofițeri; 289.450 soldați; 64.345 cai.

În total, forțele triplei alianțe în timp de pace sunt: ofițeri 76.259; soldați 1.314.990; cai 291.871.

În timp de pace, Franța are: 173 regimente de infanterie; 89 regimente de cavalerie; 75 regimente de artilerie de câmp; 7 regimente de geniu.

La un loc are: 29.700 ofițeri; 580.165 soldați; 150.634 cai.

Rusia are: 353 regimente de infanterie; 138 regimente de cavalerie și 66 batalioane de artilerie de câmp; 66 batalioane de geniu.

La un loc are: 32.770 ofițeri; 150.000 cai.

Anglia are: 67 regimente de cavalerie; 19 batalioane de geniu.

La un loc are: 12.100 ofițeri; 53.670 cai.

Nagy Jenő,
specialist pentru diști artifiziali fără pod
CLUJ—KOLOZSVAR
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
Pune diști și cu plătiri în rate favorabile,
Ordinează ziua întreagă.
(07-)

Răscumpărarea

felicităților de sărbători în favorul fundațiilor ziaristilor.

Transport dela publicarea trecută cor. 1174 40 fil. Liste nouă au încurs dela:

XLVIII. D. **Valer de Orbonas, funcționar de bancă Orăștie**, contribuind: Dr. Silviu Moldovan 100 cor. (1 acție „Dacia”); Dr. Aurel Vlad cu 20 cor.; Dr. R. Dobo, A. Bajas, major, Ioan I. Vulcu, Dr. A. Deak, C. Demeter, Familia de Orbonas, Dr. Ioan Marghita și Leo Bohățel cu câte 10 cor.; Ioan Moța, Dr. E. Papiu, Dr. R. Boca, Dr. Cornel David și N. Opincar cu câte 5 cor.; Librăria S. Bornemisa cu 3 cor.; S. Damian, I. Turdășan, S. Vlad, S. Cărpinișan și S. Procinkievici cu câte 2 cor.; Nicolae Tenase cu 1 cor. La un loc 247 cor.

XLIX. D. **Valeriu Uveges, funcționar de bancă Brașov**, contribuind: Moise Ciuta cu 20 cor.; Ioan Ciuta, Nae Ciuta și I. R. Buta cu câte 10 cor.; I. E. Bodian și Ioan Țitei, V. Moldovan și N. Negus cu câte 2 cor.; T. Babeș și E. Bârșan cu câte 1 cor. La un loc 75 cor.

L. D. Dr. **Alexandru Vaida de Voivod, deputat Brașov**, contribuind: Dr. A. Vaida și soția cu 20 cor.; Dr. T. Bredicean și Dr. G. Moroiu cu câte 10 cor. La un loc 40 cor.

LI. D. **Gheorghe Gârda, avocat Făget, ca colectant Dr. Ioan Răchițan, cand. adv.**, contribuind: Gh. Girda cu 6 cor.; Dr. Ioan Răchițan cu 4 cor.; V. Cășap, T. Bujor Gârda, S. Olariu, D. Feneș, L. Groza, A. Olariu, F. Dobrea, Aug. Oneșan, Gh. Popovici, Dr. A. Hădan și Dr. I. Popovici cu câte 3 cor.; Szokoly Béla, Ioan Popp și N. N. cu câte 1 cor. La un loc 35 cor.

LII. D. **Gheorghe Radocea șefcontabil Somcuta-mare**, contribuind: „Chiorana” inst. de credit cu 10 cor.; Nico!au Nyilvan cu 5 cor.; Ioan Ilieșiu cu 3 cor.; Dr. S. Butean, G. Radocea și A. Nyilvan cu câte 2 coroane; Dr. F. Domșa și Ioan Butean cu câte 1 cor.; A. Ungur și A. Drăgan cu câte 40 fil. La un loc 27 cor.

LIII. D. **Valer Seulean, contabil Beclean**, contribuind: Dr. I. Prodan cu 5 cor.; Dr. I. Chitul și Dr. O. Pavelea cu câte 3 cor.; Ioan Pop cu 2 cor.; Dr. S. Bota, I. H. Boteana, V. Seulean, Dr. I. Moldovan, G. Măhinașiu și Ioan Nagy cu câte 1 cor.; P. Chirtos G. Micula, I. Stăvari și Ioan Holășu cu câte 50 fil. A Mureșian cu 20 fil. La un loc 21.20 cor.

LIV. D. **Nicolae Munthiu, secretar de bancă Șimleu**, contribuind: „Silvania” inst. de credit cu 10 cor.; Aug. Marcuș cu 5 cor.; N. Munthiu cu 3 cor. La un loc 17 cor.

LV. D. **Simeon Rus, director de bancă Dej**, contribuind: Simeon Rus și Dr. I. Boca cu câte 5 cor.; Ioan Anca și M. Ioanovici cu câte 2 cor.; Vasiliu Coste cu 1 cor. La un loc 15 cor.

LVI. Pe liste diverse: Dr. A. Moga Sassebes 10 cor., Dr. S. Cornea, Sighișoara cu 5 cor. La un loc 15 cor.

Totalul listelor de azi cor. 492.20, care sumă adăogată la cea transportată dela publicația trecută rezultă ca intrate totale cor. 1666.60.

Sibiu, 20 Ianuarie 1914.

Epitrofia fundatjonală.

Cronica externă.

În pragul războiului turco-grec. Din Paris primim știri cari ne asigură, că în peninsula balcanică sunt pe cale să izbucnească noi ciocniri sângeroase. În cercurile diplomatice din Paris se vorbește pe față, că **știrile ce sosesc din Balcani sunt foarte grave.** Din Constantinopol se anunță, că între Bulgaria și Turcia s'a încheiat o **înțelegere secretă** după care trupele otomane au libertate să poată trece peste Tracia în partea sudică a acesteia, aceeași libertate se asigură și pe seama armatelor bulgare, în limbile v. Bulgaria ar fi silită să sprijinească rila. Promite, ricia.

gârte în jurul Serbiei. Atât dela țile din ținuturile și dela Atena se depun mari noască limba acest, ntru a câștiga sprijinul Ser- rte bine că dacă Serbia ar conflagrație

Privitor la observări, putatul interpelant asupra
n total forte
sunt: ofiteri 74.537

„Südslavische Korrespondenz” află din Constantinopol: Cu prilejul recepției diplomatice care a avut loc ieri marele vizir prințul **Said Halim** a avut convorbiri amănunțite cu fiecare ambasadador în chestia insulelor Egee. Marele vizir a accentuat, că Turcia cu nici un preț nu va renunța la insule, declarând că Poarta a aderat la hotărârea dela Londra care spune că asupra sorții insulelor Egee vor hotărâ puterile. Aceasta nu înseamnă însă că insulele vor reveni Greciei, deoarece aceasta chestie era cu totul exclusă.

Vesparul din Albania. „Albanische Korrespondenz” din Viena află din Valona: Essad pașa câștigă tot mai mulți aderenți în părțile nordice ale Albaniei, dar în Scutari a început un curent puternic contra lui, pe motivul că Essad pașa mituește strânsura Malisoriilor și o aduce în oraș. Malisorii din Dibra, Durazzo, Tirana și Kroja îl urmează orbește pe Essad pașa, dar la Elbasan deocamdată guvernul provizor e stăpân al situației.

Între aderenții lui **Ismail Kemal-bey** și a lui **Essad-pașa** a izbucnit o neînțelegere primejdioasă.

Se anunță din Scutari: Guvernatorul orașului, colonelul **Philips** a suspendat ordinul care oprea Malisoriilor să treacă în Durazzo în hotarul lui Essad-pașa. Pe acea vreme opreliștea aceasta a fost dată de guvernator din cauza că Essad pașa verbuncea tot numai elemente suspecte dintre Malisori. Djelal Toptari bey, nepotul lui Essad pașa, a declarat că îndată ce prințul Wied își va face intrarea în Albania, Essad pașa se va retrage în viața privată.

INFORMAȚIUNI

Arad, 23 Ianuarie 1914.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță **trig, în unele locuri, mai ales în părțile sudice, ninsori.**

Prognostic telegrafic: trig, în unele locuri umezeală.

Temperatura la amiază a fost de — 2.0 C.

Festivalul Carmen Sylva în Cernăuți. Cu ocazia aniversării de 70 ani a M. Reginei, societatea „Junimea” din Cernăuți a aranjat sub măiaștra conducere a d-lui **Dr. Grigore cav. de Pantasi**, din Viena, în teatrul orașenesc din Cernăuți, un festival foarte succes. S'a reprezentat melo-drama „Sufletul și muzica”, aranjată de d. Pantasi pe versurile sublime ale poetei Suverane Carmen Sylva, și feeria națională „Cântecul neamului”, de G. cav. de Pantasi.

Prin frumșeta tablourilor scenice, a cântărilor și a unei punere în scenă cu ales gust artistic amândouă piesele au produs adâncă impresie și au provocat entuziasm în publicul numeros și distins, în care se aflau și mitropolitul român **Vladimir de Repta** și președintele țării, **contele de Meran**, și tot ce e de seamă în capitala Bucovinei. Publicul român și străin din Cernăuți a serbătorit pe d. Pantasi care i-a procurat multe plăceri estetice prin reprezentațiile ce aranjează, de când acum 25 ani a debutat la Cernăuți.

Se știe că bietul „Nippes” al d-lui Grigore cav. de Pantasi este la repertoriul **operei imperiale din Viena**, unde se reprezintă totdeauna un deosebit succes între multe alte piese mai mici, d-sa a terminat acum un an o foarte frumoasă feerie chorilografică pe motive românești populare și istorice: „Povestea Soarelui”. Pentru viitoarea operă română la București d. Pantasi va fi cea mai indicată forță. Prin talentul său și prin cunoștințele sale de specialitate d. Pantasi va crea acolo succese admirabile. — (C. N.)

Reforme militare în armata austro-ungară. La sfârșitul unei curente va avea loc la Viena **consiliul al generalilor** sub președinția ministrului. Consiliul va dezbate numeroase chestii libere importante, între cari și **împlinirea rolului al șaptelea de inspector al armatei.** Până acum în monarhie erau numai șase locuri de inspector de armată; acum a fost înființat șap- at s-o-

telea și au și luat dela în buget cheltuielile ce se reclamă în această chestie.

Noul inspector va fi ales de consiliul generalilor, iar apoi monarhul îl va numi. Se sunește că această numire va fi o **mare surpriză.**

În cercurile militare se mai vorbește despre o reformă interesantă. Comandamentul militar proiectează să modifice termenul pentru avansarea corpului ofițerilor așa că în viitor avansările **nu vor mai avea loc în Noemvrie și în Maiu, ci în Ianuarie și în Iulie,** potrivit cu noua împărțire a bugetului comun.

† **Vasile Papp.** Din Șimleul Silvaniei ni se anunță încetarea din viață a distinsului și meritosului bărbat al societății române din Șimleu, **Vasile Papp** întâmplată în 30 Dec. în vrâsta de 73 de ani.

Adânc îndurerata familie a publicat următorul anunț funebrel:

Adânc îndureratăi vă anunțăm trecerea din viață a celui mai gingaș și iubitor soț, scump frate, binevoitor cumnat, generos unchiu și văr **Vasile Papp**, asesor orfanal i. r., avocat în Șimleu, membru în direcțiunea institutului financiar „Silvania” din Șimleu, — director al despărțământului Șimleu al „Astreii”, directorul școalei de fetețe a R. F. R. S. etc., întâmplată în 30 Decemvrie a. c. în anul etății al 73-lea și al 45-lea al fericitei sale căsătorii, împărțășit fiind cu Stele Sacramente de obște. Immormântarea scumpelor rămășițe pământești s'a făcut după ritul sitei noastre biserici românești în 1 Ianuarie 1914 d. m. la 2 ore.

Șimleu, la 30 Decemvrie 1913 n. — Suflet nobil! Lăcașul lin al dreptilor să-ți dea răsplata eroicelor tale străduințe. Dormi în pace! Văduva Emilia Papp născ. Marcuș ca soție. Maria Papp măr. Hendea și familia ca soră. Ioan C. Papp, Vasile C. Papp, ca veri. Augustin Marcuș ca cumnat. Elena Dr. Papp născ. Hendrea ca nepoată, Grațian Marcuș ca fiu adoptat.

În loc de cunună neperitoare pe mormântul mult regretatului Vasile Papp, institutul de credit și economii „Silvania” a înființat „Fondul Vasile Papp” în care scop numitul institut a și depus 50 cor. în favorul „Reuniunii femeilor române sălăgene.”

Tot în amintirea regretatului Vasile Papp au contribuit, la coroana eternă, în favorul numitei reuniuni intelectuali români din Șimleu (suma 52 cor.): Văd. Clara Dr. Maniu n. Coroiian 10 cor., Felician Pop 2 cor., 60 fil., Cornelia Maior n. Deleu 2 cor., văd. Ludovica Oros 2 cor., văd. Susana Bădescu 2 cor., văd. Petru Ostate 2 cor., Alexușan 1 cor., Pășlea 1 cor., Ioan Lazar 1 cor., Barboleviciu 2 cor., Dr. Vicaș 2 cor., A. Cosma 5 cor., Gogan 1 cor., Emanuil Stoica 1 cor., A. Marcuș 1 cor., Nicolau Munthiu 2 cor., 40 fil., Dr. Deleu 2 cor., Dr. Meseșan 2 cor., Maria Șimon 2 cor., Aurelia Șireag 1 cor., Anghyală 2 cor., D. Filip 1 cor., Adela Dr. Meseșan 1 cor., văd. Liscanu 1 cor., Vasile Câmpian 2 cor.

Comitetul „Reuniunii femeilor române sălăgene” exprimă călduroase mulțumiri marimișoșilor donatori.

„Zabern”. Primarticolul publicat sub acest titlu în ziarul nostru a fost remarcat de ziarul „Universul” din București, care citează mai multe pasajii din acela.

Dela Reuniunea femeilor române din Blaj. Ni se scrie din Blaj: Pentru **Seara orientală** — în invitați numită **rau Picnic cu buffet** — ce va aranja la 24 c. Reuniunea femeilor române din Blaj, cu concursul maestrului **I. Mureșianu**, se fac pregătiri mari pentru asigurarea reușitei depline. Interesul publicului crește zi de zi, iar — după cum suntem sigur informați — persoane foarte sus puse au oferit comitetului reuniunii daruri spre a le vinde — cu prețuri moderate.

Seara vor avea loc spectacole variate, cari vor satisface și celor mai rafinate și alese gusturi artistice. Repetițiile se țin zilnic, iar **diletanții** vor câștiga publicul cu prestațiunile lor. **Jocul serpentin și cel spaniol**, apoi **jocurile naționale**, piesa **Dragoste cu toane** precum și **punctele de canto și orhestră** vor fi susținute de forțe cunoscute. Dintre d-șoare amintim pe **Lucia Mur șanu**, al cărei talent artistic și tempera-

ment ales au fost adesea apreciate, apoi d-șoarele Vali și Miluş Pop, atât de bine îndatinat cu scena; în *Jocul serpentin* cade-se a face amintire de drăgutele Mărioara O. Maior și Gemica Pop. Suntem veseli că în locul tradiționalului bal, cu forme rigide și prea costisitor, vom avea o seară plăcută, veselă și variată, de unde — nădăjduim — că toți câți vor lua parte, vor duce cele mai frumoase amintiri.

Mark Twain și paingenu. O drăguță amintire despre humoristul american publică revista „Photograpische Woche”. Pe când Mark Twain în anii tineri era redactor la o foaie în Missouri, a primit o scrisoare dela un abonat cam superstițios, în care spunea că a găsit între filele gazetei un paingen și-l întreba pe Twain ce însemnează asta, noroc sau nenoroc. Umoristul i-a dat următorul răspuns în posta Redacției: Vechiu abonat: Aflarea unui paigen în gazeta d-tale, nu însemnează pentru d-ta nici noroc, nici nenoroc. Paingenu citește gazeta noastră pur și simplu pentru a afla care comerciant nu publică inserate la noi, pentru a merge la prăvăliile aceluia să-și țese peste uși pânza și apoi să ducă de aici înainte o viață liniștită.

Ape mari în Rusia. Din Neworossijsk se anunță: În urma ploilor neîncheate apele au făcut mari pagube în mai multe guvernamente. Mai mulți oameni au fost înecați. Pe Marea-neagră domnește mare furtună.

Les Annales publică știrea că sondagile din urmă au avut drept rezultat găsirea unor funduri de mare, mai joase decât cele cunoscute până acum. Așa profesorul Schott a dat, în apropierea Filipinelor, de adâncimi de 9.780 metri, ceea ce însemnează că scobiturile feței pământului sunt cu mult mai mari decât ridicăturile cele mai înalte de pe întinsul ei. Toată lumea știe de ex. că muntele Everest, din Himalaia, n'are decât vre-o 8.800 de metri, adică o mie de metrii mai puțin decât adâncimea aflată acum.

Adâncimile cele mai mari găsite până acum sunt: în Oceanul Pacific 9.780; în Oceanul Atlantic 8.330; în Oceanul Indian 6.495; în Oceanul înghețat de nord 3.800 și în Oceanul înghețat de sud 5.733. Aproape inutil să adaugăm și observația că adâncimile cele mai mari se găsesc în regiunile în care se află și munții cei mai înalți și că fundul mării este mai puțin ridicat acolo unde, ca în regiunea nordului, suprafața pământului este lipsită de munți mai însemnați.

Drama familiară a unui multimilionar. „Berliner Tageblatt” află din Petersburg că în casa cunoscutului multimilionar din Moscva, Bobitcew s'a petrecut o dureroasă dramă familiară. Bobitcew e stăpân pe o avere enormă și pe o tot atât de enormă sgârcoenie. Sgârcoenia asta a lui și despotismul au cauzat sinuciderea celui mai mare fiu al său, ce era judecător în Moscva. În zilele trecute s'a sinucis și cea mai tânără fiică a acestui nenorocit multimilionar.

Erupție vulcanică. Din Melbourne se anunță, că vaporul „Macabo” sosit ieri acolo aduce știrea că în urma erupției vulcanice, pe insula Ambryn (Nolle-Hebride) starea e disperată. Apa s'a ridicat pe străzi la o înălțime de treisprezece urme. La erupție iava s'a vărsat peste aproape întreagă insula. Pești fripti de lavă plutesc pe suprafața apei fierbinți a mării. De pe insulele Paama și Lovely — după cum spun pasagerii de pe vaporul „Macambo” — se vede ridicându-se fum în cantități mari.

Inflițarea „Băncii naționale albaneze.” În cercurile financiare din Londra, se vorbește despre o importantă convențiune ce a fost semnată la Vallona între guvernul albanez și reprezentantul băncilor „Wienerbankverein” și „Banque commerciale d'Italie”. Concesiunea a fost obținută pe timp de 60 ani, cu dreptul ca la expirarea termenului să se poată prelunge. Capitalul depus este de 420.000 livre sterline. Această concesiune constituie un bun monopol financiar în Albania autonomă, acaparată de către Italia și Austria. La Petersburg se semnalează vii protestări contra organizării sus menționatei bănci.

Noul mărci turcești. Ministerul poștelor și telegrafelor din Turcia a admis a se pune în circulație nouile mărci comandate la Londra. Unele din aceste mărci reprezintă Turcia antică moscheele, cuirasatul „Hamidie” și fântâna sultanului Ahmed.

Eroarea asupra cosciugului. Murind un anume Rousselot, fratele său încredință cadavrul în gara Austerlitz societății Orleans ca să-l transporte la Nantes, unde era cavoul familiei. Ajuns la Nantes, cosciugul fu ridicat din gară de fratele mortului, dus la cimitir și îngropat cu pompa cuvenită.

Când să iasă rudele din cimitir, le întâmpină mai multe persoane în dolii:

— Nu cumva ați înmormântat mortul pe care l'ați luat dela gară!

— Sigur că da!

— Vai! Au! Auleo!

Leșin.

Ce era?

Dintr'o confuzie, mortul înmormântat nu era fratele lui Rousselot ci ruda acestor persoane.

Scoate mortul, dă-l celor în drept, caută pe celălalt, fă altă slujbă religioasă, atâtea neajunsuri morale și materiale pe cari Rousselot le-a estimat la 1500 lei în acțiunea făcută la tribunal contra soc. Orleans.

Tribunalul a găsit vinovată societatea pentru că n'a predat obiectul primit, dar și pe reclamant, care nu și-a cunoscut fratele.

Și i-a dat numai 300 lei.

Bucătăria... futuristă. — Bucătarii nu vor să se lase mai prejos de poeți în materie de inovații speciale artei lor. Incurajați de succesul abracadabrantelor combinații de vorbe și imagini ale confratilor poeți, ei au hotărât să renoveze și arta culinară, părăsind combinațiile până acum cunoscute și creind alte compoziții, cu totul înrudite.

Astfel un bucătar futurist din Paris, cucerit de manifestele școlii lui Marinetti, a lansat și el un manifest culinar, în care propune cele mai fantastice asociații gastronomice: filet de mouton cu sos de raci, friptură de vișel cu absint și diverse arome de un ordin cu totul nou, violete de Parma, lăcrămioare, untură de pește, etc.

Cu aceasta se va descoperi și un nou mod, elegant, de sinucidere: o serată literară cu poezie futuristă și un supeu cu bucătărie futuristă și... te-ai ușurat de povara existenței.

Un magistru de altul. Domnului Anatole France nu-i place filozofia d-lui Bergson și e probabil că nu va veni la Academie să voteze pentru el.

Nu de mult, ducându-se la o doamnă, o cunoștință, o găsi cetind o carte de filozofie la modă.

— Cum, cetți asta, zise el, vă place Bergson?

Vezi bine, îi răspunse doamne, eu găsesc că-i foarte inteligent.

— Oh! reluă Anatole France, trebuie să fii în adevăr inteligent ca să poți abruiza o generație întreagă.”

Singura lui salvare. — A. Să te împrumut cu 25 lei? De ce nu te duci să ceri dela unu care te cunoaște mai bine decât mine?

B. Pentru că am absolută nevoie de banii ăștia.

x **In atențiunea bolnavilor!** Balsamul Mittelmann pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, înclierea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. *Prețul 2 coroane.* Pregătește și expediază: **Eugen Mittelmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u.** (Mi 1621)

x **Zile bune, dulci, plăcute**
Flindcă vreau ca să am multe
Ciocolată, poame, zahăr
Numai dela Messer Illés cumpăr.
 (Arad, str. Deák Ferencz nr. 8 Me 1676)

Cronica socială.

Concertul și petrecerea din Biserica-albă. În preseara Anului-nou, corul vocal din Biserica-albă a aranjat un frumos concert urmat de dans.

A fost una dintre cele mai frumoase manifestări ale Romanilor din orașul nostru. Inceputul l-a făcut „Sezătoarea” de I. Vidu. D-șoara Ana Eremici a dat dovadă de apreciable cantități. Deasemenea și d. Const. Lăpădat. A urmat un imn de C. Porumbescu cântat de d-șoarele Ana Eremici și Sofia Petru, apoi un duet din „Hoffmanns Erzählungen”. „La râul Vavilonului” din repertoriul corului Ismail (Basarabia) a fost punctul culminant al concertului. „Adio”, duioasa romanță a lui Tosti, „Vino bade iar acasă”, „Vai badijă dragi ne-aveam” de T. Brediceanu au fost cântate cu o deosebită gingășie de d-șoara Ana Eremici.

Concertul s'a încheiat cu „Brumărel” cunoscuta baladă a lui Iacob Mureșanu. Numai laudă i se cuvine dirgentului acestui cor, dlui A. I. Ristici.

A urmat dans.

Conform programului, în pauză s'a ales un juriu de trei dame pentru premiarea costumelor naționale. S'a acordat premiul I (un medalion de aur) d-șoarei Elena Mircea din Biserica-albă, premiul II-lea (un medalion de argint) dnei Aurora Rotariu din Maidan, premiul III-lea (un medalion de bronz) d-șoarei Xenia Ogarlaci din Jidovin. A plăcut mult costumul de pădureancă a dnei Dr. V. Chiroiu din Biserica-albă.

La această serbare au luat parte și mulți distinși străini, între cari colonelul Bautzherr, președintele tribunalului Jakabffy, protopretorele, primarul orașului etc....

Sezătoare literară. Despărțământul Deva al Asociației va ținea Duminică în 25 Ianuarie o sezătoare literară în localul casinei române, cu următorul program: Cuvânt de deschidere rostit de președintele desp. d. Dr. Ioan Dobre. „Psihologia femeii” conferință de Dr. Iustin Pop și o declamație de I. Nicula.

AVIZ.

Aducem la cunoștința on. public că mulțumitele publice numai pe lângă taxă se pot publica și costă de fiecare șir cules 20 filerl. **ADMINISTRAȚIA ZIARULUI.**

BOONOMIA

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

— 22 Ianuarie.

Grâu pe Aprilie	cor. 11.78
Grâu pe Mai	11.84
Grâu pe Octomvrie	10.92
Secară pe Aprilie	8.92
Secară pe Octomvrie	8.53
Ovăs pe Aprilie	7.93
Ovăs pe Octomvrie	7.86
Pormub pe Mai	6.80

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Dr. Iosif Blaga, Brașov. Adresa ^{ger...} Roma, Via Palestro Nr. 88.

I. C., Caransebeș. Adresa ^{d...} de prezent nu o cunoaște ^{matrațe de} Ioan Bârsan. Olthog

restant! ^{...} Petru Bura, M. Z...

ca abonament pe qu ^{...} Sofronie Nedici, Nagyonyed

14 cor. ca aboname

actor respons

Noutăți literare!

De vânzare la librăria „Concordia” Arad
Strada Deák-Ferenc nr. 20.

Ion Minulescu. De vorbă cu mine însu-mi. (Poezii). Cor. 3.—+10 fil. porto.

P. Locusteanu. Suntem nebuni. Tipuri din timpul mobilizării și alte schițe umoristice. Cor. 1.50+10 fil. porto.

S. Mehedintzi. Poporul. 1913 cu următorul cuprins: Poporul. — Conducătorii poporului. Contra metafizicii. Indrumare spre progres. — Siguranța progresului. — Izvorul progresului. — Personalitatea. — Ierarhia personalităților. — Izvorul personalității. — Națiunea. — Temelia națiunii. Tăranul; temelul tăranului. — Pământul.

Poporul de jos în 1913. Poporul de sus în 1913. Incheiere. Prețul Cor. 1.50+10 fil. porto.

A. de Herz. Bunicul. Comedie în 3 acte. Cor. 2.— + 10 fil. porto.

Darv. Cr. Voiculescu. Insemnările unui biciclist dela corpul II cu prilejul campaniei în Bulgaria în anul 1913. Prețul Cor. 1.— + 10 fil. porto.

Haralamb G. Lecca. Dincolo din Dunăre în Balcani 1.— + 10 fil. porto.

I. Irinescu. Cândești. Pe drumurile Cadri-laterului. Impresii și note cu o prefață de C. Banu. Fotografii de I. Voinescu. Prețul Cor. 1.50 + 10 fil. porto.

O. Goga. Din umbra zidurilor Poezii . . . 2—
Guy de Flaubert. Salambo. Roman. Tra-
ducere de Ludovic Dauș . . . 2—

N. Pora. Intre viață și moarte. Nuvele . . . 2—
Biblioteca Flacăra Români celebri **Aurel**
Vlaicu . . . 60

E. Rostand. Romanții siii . . . 50
Victor Eftimiu. În temnițele Sтамбулului . . . 50

Stefan Lazar. Floarea Betulei. Roman din
epoca asil o babiloniană. Traducere de
Alexandru Ciura . . . 180

Gh. orghe Stoica. Alte vremuri. Schițe și
povești . . . 2—

I. Agârbicea u. În întinerie . . . 2—

N. Iorga. Istoria armatei românești vol. I.
General Al. Candiano Popescu Războiul
neatârnat. Asahul și luarea Grivitei . . . 3—

Bibl. Minerva No 137 **Harriet Beecher**
Stowe Coliba lui Moș Toma. Roman . . . 30

Catule Mândes. Romanul Rosu . . . 30

Al. Dumas Tatăl Cei doi studenți . . . 30

Voltaire. Povestiri . . . 30

Carl Ewald. Icoane din viața plantelor
și animalelor . . . 30

N. N. Belduceanu. Chilia dragostei . . . 150

Dragoslav Volintirii . . . 180

Bucura Dumbrava. Pandurul . . . 3—

D. D. Pătrășcanu. Timoșheiu Mucenicul . . . 2—

G. Diamandy Chemarea codrului. Poveste
vitjeacă în 3 acte . . . 150

Gondis László. A nemzetiségi kérdéssől . . . 1—

I. L. Cragiale. Schițe nouă . . . 125

Emilia Tailer. Din tainele simțirei. Nu-
vele și schițe . . . 150

N. Balcescu. Istoria românilor sub Mihai
Vodă Viteazul, ed. II. . . . 2—

P. Ispirescu. Legendele sau basmele româ-
nilor ediția II cu peste 480 pagini . . . 150

Elodor Constantinescu prof. secundar.
Școala primară superioară în Franța.
Școala medie în România . . . 2—

Stelian I. Constantinescu, profesor. Din
problemele educației Studii psihologice
și pedagogice . . . 3—

Marin Demetrescu. Lecturi geologice . . . 30

Coșbuc Delatimana. 100 basme
limba pentru copii. Cu 51 ilustrații . . . 250

Pre Andersen. Cu ilustrații . . . 250

in fruntea Povestiri de Augustus
țile din tinutul . . . 1—

noască limba . . . Tândărică (Po-
lemn) Cu 56
italienește de . . . 150

Privitor la ob- . . . 150
putatul interpelant . . . 2—
 . . . 250
 . . . 2—

Dr. Petru Pipoș. Istoria pedagogiei pen-
tru preparandii. Școalele normale Ediția
a IV-a . . . 5—
Dr. Petru Pipoș. Metodica școlii popo-
rale pentru elevii institutelor peda-
gogice. (Școalelor normale) Ed. IV-a. . . 5—
Dr. Petru Pipoș. Didactica pentru elevii
institutelor pedagogice (Școalelor nor-
male) Ediția V-a . . . 4—
Pro Patria. Povestire desore începutul și
m-nirea neamului românesc de Dr. I.
Drăgescu . . . 3—

Bibl. Teatrală.

Nr. 30. Iepurașii la școală, de Aurelia
Păcățian-Rubenescu . . . 20—
» **31** Farmacistul. Comedie într'un act
de Max Maurey . . . 32—
» **32.** Glorie postumă, 1 act de A.
M. ho. loc. de I. Schiopul . . . 40—
» **33.** O repetiție, dialog, loc. de Ma-
rilina Bocu . . . 20—
» **34.** Un capri iu. Comedie într'un act
» **35** Un accident curios. Comedie în
3 acte . . . 60—
» **36.** Ze, comedie într'un act . . . 24—
» **37.** Wilhelm Tell, dramă istorică în
5 acte, în versuri. traducere în
formă originală de St. O. Iosif . . . 90—
» **38.** Invingeri trăucite, piesa într'un
act de H. P. Peirescu . . . 30—
» **39** Micul Mancinos, comedie în 2
acte . . . 30—
Văduvoara și al e monoloage p domni
și dame tinere de H. P. Peirescu . . . 1—

AVIZ.

Aduc la cunoștință că mi-am deschis
cancelarie advocațională
în Lugoj.
Dr. Ioan Jucu, avocat.
(Ju 1774)

Caut
un substitut de avocat
sau
candidat de avocat
cu practică. Aplicare imediată.
Dr. IUSTIN POP, avocat
(Po 1773) Déva.

Uu tânăr notar,
bine situat, pe calea aceasta caută cuno-
ștința unei domnișoare sau văduvă tânără,
cultă, bine crescută și bună economă,
bnesituată materialicește, cu scopul de a
se căsători. Numai ofertele serioase și cu
pose să se trimită la adm. ziarului sub de-
viza: „Notar cercual”. Discreția chestie
de onoare. (O 1770)

AVIZ.

Caut
un candidat de avocat
cu practică bună, începând cu 1 Februarie
1914 pe lângă salariu lunar de Cor. 200—220
și taxe de comisiuni.
Dr. IULIU DECIAN, avocat.
Șer. aia (Sárkány)
(De 1768—3) (Fogaras

Bătăturile,

la 967

scortocăna pielei, ar-
ciorii de pe mâni și din
față încetează în decurs
de 1 zi dacă folosiți
„CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., francată
1 coroaună 40 fil., 3 sticle
franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Kl. aty-u. 12 și la prepa-
tor: Dr. E. FLESCH, farmacie la „CORDANÁ” la Gyó

Stoboare de sârmă

tari și trainice!

Fabricație de prima calitate.

Ifj. UTRI PÁL

Baja, str. Erzsébet Királyné nr. 58.

Oferă on. public **matrațe excelente de sârmă**
p paturi, în orice mărime, cu prețul de
8 cor. Trimitându-mi-se mărimea internă a
patului expediez imediat marfa; exe ut cu
prețuri foarte ieftine gard de să mă pentru
curte, grădina și vii, apoi șzături pentru
trăsuri, case pentru gabite, prizătoare pentru
mște, curse pentru șoareci și cioțani, aco-
peritoare pentru alimente și dulapuri îngră-
dite cu sârmă, site și ciururi, precum și
orice lucrare în bransa mea. (U 1463)

MINISTERUL FINANTELOR

Direcțiunea Contabilității Generale a Statului
și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 151755

an 28 Decembrie 1913.

PUBLICAȚIUNE

A 35-a tragere la sorti a titlurilor de rentă
4% amortibilă din 1896, împrumutul de
Lei 90.000.000, se va efectua în ziua de 19 Ian
(1 Febr.) 1914, la ora 10 dimineața în sala spe-
cială a Ministerului Finanțelor, conform dis-
pozițiilor stabilite prin regulamentul publicat
în „Monitorul Oficial” Nr. 245 din 7 Februarie
1906.

La această tragere se vor amortiza titluri
în valoare nominală de Lei 749.000 în pro-
porția următoare:

37	titluri à 5000 lei	185.000 lei
90	” ” 2500 ”	225.000 ”
226	” ” 1000 ”	226.000 ”
226	” ” 500 ”	113.000 ”

579 titluri p. o valoare nom. de 749.000

Publicul este rugat a asista la tragere

Directorul Contabilității Gen.
a Statului și a Datoriei Publice.

D. Petrovici.

O rugare modestă,

care nu vă costă nici o oboască dar
Administrației noastre îi poate fi de
mare folos. — Administrația noastră
roagă pe toți ceice târguiesc și co-
mandă din articolele anunțate în
foaia noastră, să amintească că firma
a cetit-o în ziarul acesta.

BRADOVKA GYULA

văpsitorie de haine, curăţitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

:: KASSA. ::

Se curăță sau se văpsește cât se poate de frumos, haine de lână blănării, haine de dame; bluze, toalete de bal.

Jachete de piele decolorate, se văpsec într-o culoare închisă tramică.

Gulerele și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada fără chlor.

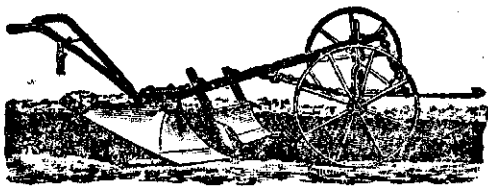
În cazuri de doliu, se văpsec imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expediarea cât se poate de repede și punctual pe postă și în provincie.

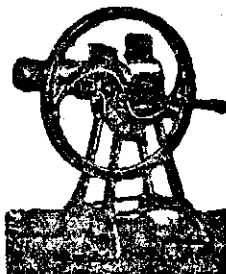
Odăjdii bisericești, broderiile se curăță frumos și cu multă îngrijire. Ba 1283

EGYI JÁNOS, lăcătuș

măestru lăcătuș. Atelier de mașini și depozit de mașini agricole.

Telefon: 67.

AIUD--NAGYENYED, Strada Tövist-utca (Casa proprie).

Oferă totfelul de mașini agricole, pluguri de oțel invenție proprie, tăietoare de sfeclă și s-cică, despoatoare de porumb, râșnițe de oțel, mașini excelente pentru cusut, pentru casă și industrie. Apoi totfelul de lucrări în această branșă pentru zidiri și lăcătușerie cu prețurile cele mai ieftine. Pentru calitatea și perfecția lucrării a mașinilor cumpărate de la mine dau cea mai mare garanție (He 1527) Prețurent gratis

PRIMA TURNĂTORIE DE CLOPOTE.

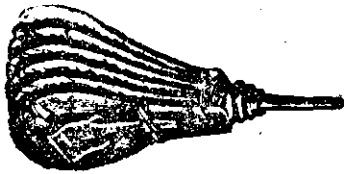
TELEFON 77-51.

Juristics Márton

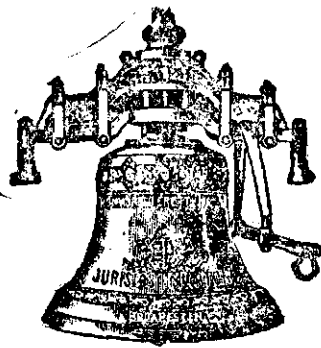
BUDAPESTA, Rózsa-u. 51 - 53.

motor de clopote și fabricant de saluri pentru clopote (Ju 1489)

Execută orice lucrare în această branșă expedează clopote excelente cu tonur curate și pline, retoarnă clopote vechi, remontează clopote vechi pe coroane învârtitoare din fer vărsat sistem Pozdech eventual pe coroană învârtitoare din fer făurit. Schimbă limbi învechite etc. Execută staturi drepte și orizontale din fer de clopote, cu prețuri moderate - Cu prospecte servesc cu plăcere

Mai departe execută tot felul de aranjamente complete pentru ateliere de lăcătușerie și tăurarie

NUMAI ÎN SALONUL DE MODE

GEORGE RUMMEL

SIBIU, Honterusgasse n. 5

se execută costumele cele mai bune și strict englezești, precum și alte haine. Pune la dispoziția stimei dame cele mai nouă și clasice jurnale. Ori-ce comandă se execută în 8-10 zile. - La damele din provincie iau probe în 6 oare de două ori. Haine de doliu le execută în 12 ore. (Ru 964)

Convingerea e siguranța cea mai bună. La comanda mari mă prezint oriunde pe spesele proprii

Bencsik Zsigmond în DEVA

Oferă: Ghete americane și franceze cusute cu mâna în atelierul propriu precum și ghete gata, format modern pentru bărbați femei și copii. Galoși, ghete comode și pentru gimnastică. Mare magazin de gume renumite de Sullivan pentru tocuri la ghete și creme excelente. Ghete pentru picioare neregulate și bolnave le pregătesc după măsură. La comanda din provinsie este destul a se trimite o gheată folosită. - Serviciu :: prompt ::

B. 318

Dufek Kálmán,

atelier de colorat și fabrică de curățire pe cale chimică

Cluj (Kolozsvar), str. Hegedus Sándor nr. 5.

Recomandă colorarea și curățirea pe cale chimică a hainelor de dame și bărbați, pe deșel, lucrurilor brodate și de mână etc în bucate gata sau desfăcute deolaltă, pe lângă o executare conștiințoasă și recunoscută de solidă. Am introdus: desinfectarea și curățirea penelor, la caz de urgență în timp de 12 ore. - Comandele cu posta conștiințioasă și punctual. - Hainele de doliu se execută cât se poate de repede.

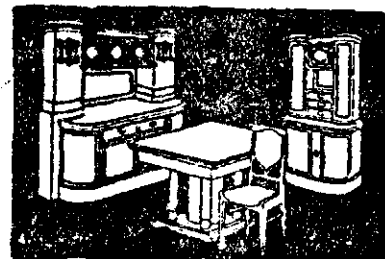
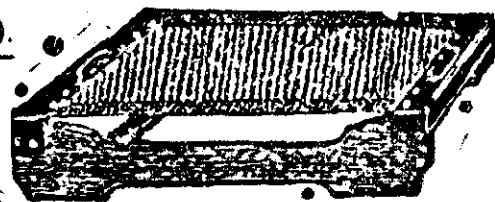

Du 1345

LAHN! KÁROLY URMAȘUL LUI BAUMANN ARNOLD

ALBA-IULIA, (Gyulafehérvár).

Fondată în anul 1884

Fabrică și depozit de mobile atelier de ornamente și tapiserie, fabrică de matrațe de sirmă galvanizată, întreprind de pompe funebre.

Fabrică de mobile, Nagyenyed

IN ATENȚIUNEA DOAMNELOR!

Pielea frumoasă a feței e condiția principală a frumuseții. Fiecare damă nutrește această dorință ferbinte, dar, regret, luându-se ele după reclamele alarmante, rămâne numai cu dorința. — Cea mai bună dovadă despre bunătatea unui articol este faptul că este el de răspândit. — Bunătatea neîntrecută a preparatelor dr.-lui **Sihulsky** o dovedește, afară de numeroasele scrisori de recunoștință, faptul că anual expedim în toate părțile țării și în Europa, dar și în Asia și America avem numeroși mustomeri, cari comandă deodată sute de pachete, pentruca să facă economie cu cheltuielile de expediare.

Preparatul renumitului dr. Sihulsky nu conține materii vătămătoare; întrebunțarea acestui aparat îndepărtează

pistrușele, petele, sgrăbunțele, lucirea feței și roșata feței.

Preparatele dr.-lui Sihulsky, și anume: *alifie pentru față, cremă de mătase, săpun, pudră de mătase, apă pentru față*, sunt pentru întrebunțare de noapte și zi.

!!! Feriți-vă de imitații! Preparatele adevărate sunt numai cele prevăzute, pe tegle și pe împachetarea externă, cu fotografia și isoalitura dr.-lui Sihulsky!!!

Alifie pentru față de dr. Sihulsky	...	cor. 1.40	fl.
Săpun	" " " "	...	70 "
Apă	" " " "	...	1.40 "
Cremă de mătase	" " " "	...	1.20 "
Pudră	" " " " (în orice culoare)	...	1.20 "

Cosmeticul lui Puky pentru mâni, deși e preparat nou, se bucură de mare trecere, și ca atare este unicul preparat, care chiar și mânilor celor mai neglijate le dă culoare albă ca zapada și redă pielei o finețe ca de catifea. Modul de întrebunțare se dă la fiecare sticlă. Prețul 70 fl.

Pentru îngrijirea părului oferim **spiritul pentru păr „Capillor”**, care împiedecă căderea părului și ca un adevărat nutremânt al rădăcinii părului, împiedecă chelia. — Modul de întrebunțare se dă la fiecare sticlă! Prețul 1 cor 20 fl.

„Regenerator pentru păr” redă părului căranț culoarea originată. Prețul 2 cor.

Comenzile peste 10 cor. se expediază franco.

Preparatele mai sunt de vânzare la:

Farmacia MEZEI și ALEXANDER în Kassa.

Scrieți adresa corectă. — Comenzile se expediază imediat. Me 1286 Discreția e asigurată.

Dacă comandați ceva

ori cereți prospecte „dela cei ce inserează anunturi în ziarul nostru, vă rugăm

a vă referiți la ziarul nostru.

Făcând-o aceasta cererilor d-voastre li-se vor da deosebită atenție, veți fi bine serviți, firmele respective având nevoie de recomandarea noastră. În caz, că am primi oarecari plângeri în contra vre-unei din aceste firme, am înceta imediat a mai recomanda firma respectivă.

**Administrația ziarului
„ROMANUL”.**

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sparcasa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în Sibiu — Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiile cele mai favorabile

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaii de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca vizitatori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la alta societate de asigurare.

Cel interesat să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECTIUNEA: SIBIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA”), AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD. BÉRES, UNANAD, BIHOR, TIMIȘ, TORONTAL, CARAS—EVERIN Arad str. Jozsefföherceg nr. 1 (lângă Banca „Victoria”). Ba 240—156) Telefon nr 850

Agentura principală: IULIU ROȘESCU, Cluj (Kolozsvár). Kossuth L.-u. 26.

Agentura principală Lugos, la filiala „ALBINA”.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA”

TELEFON
NR. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 11a.

TELEFON
NR. 750.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Executare
promptă.

Prețuri
moderate.

60 fl.
+ 20 fleri
porto poștal

Veste bună pentru iubitorii de carte românească!

60 fl.
+ 20 fleri
porto poștal **Calendarul partidului**național român din Ungaria și Ardeal pe anul **1914**

este gata și zilnic se expediază cu poșta și cu trenul în toate părțile locuite de Români, și anume: în *Ungaria, Ardeal, România, Bucovina, America, în statele din Balcani*, etc. — Calendarul partidului național român este

cel mai mare, mai bogat și mai ieftin calendar românesc.

Articolele însuflețite, poeziile admirabile, învățăturile folositoare tuturor fiilor neamului românesc, precum și glumele și poveștile morale, — toate scrise de cei mai de seamă scriitori ai noștri fac din acest calendar un odor prețios, care n'ar trebui să lipsească din casa nici unui frate român.

Calendarul partidului național este cea mai însemnată publicație românească la noi în acest gen, și este **singurul calendar** care, prin conținutul său foarte bogat, poate mulțumi pe oricine. — Nimeni să nu-și cumpere calendar pe anul 1914 până nu a văzut mai întâiu Calendarul partidului național român.

Condițiunile de vânzare:

Calendarul partidului național român se vinde *numai pe bani gata*. Prețul unui ex. 60 fileri, iar pentru trimiterea cu poșta 20 fileri deosebit.

dela 10 ex. până la 14 ex. cu 15%^o rabat, nefrancat;
 „ 14 „ „ 36 „ 20%^o „ „
 „ 36 „ „ 72 „ 20%^o „ franco;
 „ 72 ex. în sus cu 25 procente rabat, franco.

Pentru „România“ costă exemplarul 1 cor. 10 fleri.

Nici pe așteptare și nici cu rambursă 1—5 ex. nu trimitem deoarece porto face mult! Asemenea cereri nu se vor lua în considerare. — Se poate procura dela

Administrația ziarului „Românul“, Arad, str. Zrinyi nr. 1

60 fl.
+ 20 fleri
porto poștal

Singurul calendar care poate mulțumi pe oricine!

60 fl.
+ 20 fleri
porto poștal

Cea mai însemnată publicație românească la noi în acest gen!

Cel mai mare, mai bogat și mai ieftin calendar românesc!